

Szanowni Państwo!

Gdy kilka miesięcy temu rozpoczynaliśmy prace nad kolejnym numerem czasopisma „Terroryzm – studia, analizy, prewencja” (T-SAP), nie spodziewaliśmy się, że to wydanie będzie tak aktualne pod kątem poruszonej tematyki. Prezentowane w nim materiały wpisują się w bieżące potrzeby badawcze i praktyczne związane z dynamicznie zmieniającą się rzeczywistością, w tym w sferze zagrożeń o charakterze terrorystycznym, a podjęta problematyka dotyczy żywotnych wyzwań stojących przed instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

Od czasu wybuchu wojny w Ukrainie mamy do czynienia z intensyfikacją działań aktywnych prowadzonych w krajach Unii Europejskiej przez rosyjskie służby specjalne i jej proxy wobec obiektów handlowych, wodno-kanalizacyjnych czy infrastruktury strategicznej sektora transportu, energii oraz łączności. Jest to przedmiotem wielu analiz. Warto wspomnieć o raporcie przygotowanym w 2025 r. przez renomowane think tanki – słowacki GLOBSEC i niderlandzki ICCT. Prezentuje on jednoznaczne dane o działaniach hybrydowych Federacji Rosyjskiej w Europie, w tym w Polsce, realizowanych m.in. przy wsparciu grup przestępczych. Działania te obejmują także przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Publikujemy statystyki dotyczące liczby osób przebywających w polskich jednostkach penitencjarnych m.in. w związku z działalnością na rzecz obcego wywiadu i tego rodzaju przestępstwami. Ich przykładem są akty dywersji wymierzone w polską infrastrukturę kolejową, do których w dniach 15–17 listopada 2025 r. doszło na strategicznej linii transportowej z Warszawy do graniczącego z Ukrainą Dorohuska. W tym numerze T-SAP znajdują Państwo – jakże aktualny w tym kontekście – materiał

dotyczący budowania odporności europejskiego sektora kolejowego na zagrożenia hybrydowe oraz roli Polski w tym obszarze. Przedstawicielstwo Polskich Kolei Państwowych S.A. w Brukseli podejmuje liczne działania na poziomie unijnym, które realnie poprawiają bezpieczeństwo w tej branży. Obejmuje ona wiele elementów, przy czym jednym z kluczowych są dworce. Problematyce ich ochrony w Polsce jest poświęcona wyjątkowa książka wydana w 2025 r. przez Akademię Sztuki Wojennej. Monografia pt. *Paradygmat bezpieczeństwa dworców kolejowych*, której recenzję zamieszczamy, zasługuje na uwagę nie tylko ekspertów do spraw bezpieczeństwa i obronności, lecz także wszystkich zainteresowanych funkcjonowaniem kolei jako elementu infrastruktury krytycznej państwa. Zamykając motyw przewodni tego numeru, czyli zagrożeń w sektorze transportu, zachęcam do przeczytania artykułu prezentującego historię zamachów na londyński system transportu miejskiego w 2005 r. Należały one do najtragiczniejszych ataków terrorystycznych w Europie. Wśród licznych ofiar były trzy Polki. Te wydarzenia wywarły istotny wpływ na zmianę podejścia do działań antyterrorystycznych na poziomie krajowym i unijnym.

Na łamach T-SAP regularnie prezentujemy strategiczne dokumenty dotyczące walki z terroryzmem. Tym razem eksperci omówili najważniejsze tegoroczne raporty Europolu, Eurojustu i CSIRT GOV. Ich analiza pozwala na lepsze zrozumienie skali i dynamiki zmian zachodzących w zjawisku terroryzmu, identyfikację wyzwań i dobrych praktyk w zakresie jego zwalczania, a także ukazuje istotę współpracy międzynarodowej.

W poprzednim numerze zamieściliśmy komentarz do zmiany polskiej ustawy o działaniach antyterrorystycznych w związku z przeciwdziałaniem rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym. Kontynuując ten temat, publikujemy w tym wydaniu wywiad z dyrektorem Global Internet Forum to Counter Terrorism, która opowiada o zwalczaniu treści terrorystycznych i ekstremistycznych w przestrzeni cyfrowej oraz roli tego gremium (zrzeszającego ponad 30 największych światowych podmiotów z sektora technologicznego) we wzmacnianiu bezpieczeństwa międzynarodowego.

Kontynuujemy również tematykę luk w działaniach państw Unii Europejskiej w obszarze antyterroryzmu. Jedną

z nich jest możliwość wykorzystania czynników biologicznych do działań terrorystycznych wobec sektora rolno-spożywczego. To ryzyko pozostaje niedoszacowane w politykach bezpieczeństwa wielu państw, zwłaszcza w zakresie oceny prawdopodobieństwa jego zaistnienia oraz potencjalnych skutków. Artykuł poświęcony problematyce bioterroryzmu pokazuje, jak istotne jest wzmocnienie zdolności państw do skutecznego reagowania na zagrożenia biologiczne. Przedstawione w nim treści mają charakter perspektywiczny i stanowią kierunek do dalszych analiz i badań naukowych. W obszar zagadnień dotyczących odporności na zagrożenia biologiczne, a także chemiczne i promieniotwórcze wpisuje się artykuł na temat zdolności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do likwidacji skażeń. Jego autor postuluje modernizację sprzętu, standaryzację procedur oraz wzmocnienie współpracy wojska z podmiotami pozamilitarnymi.

Staramy się wspierać projekty i inicjatywy budujące i wzmacniające odporność na działania terrorystyczne. Z satysfakcją przyjęliśmy powstanie wytycznych dla samorządów dotyczących ochrony przestrzeni publicznych przed atakami z użyciem pojazdów. Zostały one przygotowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendę Główną Policji, przy wsparciu innych instytucji systemu antyterrorystycznego w Polsce. Mając na uwadze, jak te rekomendacje są ważne, szczególnie w okresie świąteczno-noworocznym, w związku z którym są organizowane m.in. okolicznościowe jarmarki z udziałem wielu ludzi, poprosiliśmy współtwórcę tego projektu o jego omówienie. Warto dodać, że wśród źródeł eksperckich cytowanych w tych wytycznych znalazły się opracowania publikowane na łamach T-SAP.

Cieszy fakt, że nasze wysiłki są dostrzegane również za granicą. Miłym akcentem jest otrzymanie gratulacji od Edwar-da Lucasa – światowego autorytetu w kwestii działań hybrydowych realizowanych przez Federację Rosyjską wobec krajów NATO. Z uznaniem odniósł się on do wydania specjalnego T-SAP poświęconego ochronie infrastruktury krytycznej przed działaniami terrorystycznymi i sabotażowymi, przygotowanego przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa. To kolejny dowód na to, że podążamy

we właściwym kierunku. Jest to możliwe dzięki naszym autorom, recenzentom, członkom Rady Naukowej oraz wysiłkom zespołu redakcyjnego, któremu dziękuję za zaangażowanie i profesjonalizm.

Na zakończenie chciałbym powitać dr Aleksandrę Komar, która została zastępczynią redaktora naczelnego i wraz z zespołem współtworzyła to wydanie T-SAP. Jestem przekonany, że dzięki jej wsparciu czasopismo będzie się intensywniej rozwijać, nie tylko pod względem naukowym.

Redaktor naczelny
dr Damian Szlachter